

METODE ȘI PROCEDEE DE CERCETARE A INCENDIILOR ȘI EXPLOZIILOR

Autori: Doina GRAPĂ st. gr. IAPC-1306, Mariana CIOBANU lect. univ.

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Expertiza este o cercetare specială, efectuată pentru stabilirea anumitor fapte de către instanțele de urmărire penală sau judiciare prin persoana competentă (expertul), care este specialist în domeniul respectiv de cunoștințe. Expertiza se dispune doar atunci, când în cauza declanșării incendiului se observă însemne ale crimei sau când, pentru stabilirea cauzei incendiului și soluționarea altor probleme tehnice, este necesar un volum mare de lucru de cercetare. Pentru soluționarea corectă, argumentată științific, a problemelor ce țin de expertiza incendiilor specialistul în domeniul studierii incendiilor trebuie nu doar să posedă cunoștințe temeinice în domeniul securității la incendiu, dar și să cunoască metoda cercetării de expertiză.*

Cuvinte cheie: *incendiu, expertiză, metode, procedee, comparație, analiză.*

Incendiu reprezintă arderea necontrolată în afara focarului stabilit, care periclitează sănătatea și viața oamenilor, provoacă pagube materiale și conduce la dereglarea stării mediului ambiant.

La anchetarea dosarelor referitoare la incendii și încălcarea criminală a regulilor de securitate la incendii foarte frecvent apar probleme pentru soluționarea cărora sunt necesare cunoștințe speciale.

În asemenea cazuri în conformitate cu Codul procesual-penal persoana care efectuează anchetarea, anchetatorul, procurorul sau instanța de judecată dispun expertiza tehnică a incendiului.

Una din activitățile de bază executate în vederea elucidării cauzei incendiului și a circumstanțelor legate de apariția și dezvoltarea sa este cercetarea locului incendiului/exploziei, care are un dublu scop:

- ✓ de a asigura cunoașterea directă de către specialiștii care investighează cazul situației, din locul în care s-a produs incendiul;
- ✓ de a realiza descoperirea, fixarea, ridicarea și examinarea urmelor și a altor mijloace materiale de probă aflate în spațiul cercetat.

Metode și procedee folosite în cercetarea incendiilor. În scopul soluționării problemelor ce se ridică în legătură cu cercetarea urmelor incendiilor și exploziilor, specialiștii folosesc, pentru precizarea și examinarea faptelor, urmelor sau obiectelor găsite la fața locului și a informațiilor obținute, o gamă amplă de metode, procedee și tehnici din domenii diferite. Pentru examinarea situației la fața locului, pentru precizarea provenienței urmelor, a caracteristicilor și transformărilor suferite de acestea, precum și pentru reconstituirea situației inițiale sau a fenomenelor ce sau produs în timpul incendiului se pot utiliza diverse metode, procedee, expertize și mijloace tehnice. Aceste metode și procedee pot fi grupate astfel.

Metode logice generale (de raționament):

- *analiza* – dezmembrarea și desfacerea pe plan mintal a întregului în părțile și laturile sale componente;
- *sinteza* – reconstituirea mentală a întregului, prin asamblarea elementelor și laturilor sale constructive;
- *inducția* – determinarea proprietăților și aspectelor unei colectivități (mulțimi) mai mari de obiecte, fenomene și procese pornind de la colectivitățile mai restrânse (submulțimi);
- *deducția* – determinarea caracteristicilor și proprietăților unor indivizi sau colectivități mai restrânse de indivizi pornind de la proprietățile și caracteristicile unor colectivități mai cuprinzătoare ale acestora;
- *comparația* – studierea caracteristicilor și proprietăților a două sau mai multe elemente și stabilirea celor identice, asemănătoare și deosebite;
- *presupunerea și excluderea* – stabilirea a întregului pachet de ipoteze și versiuni, precum și eliminarea succesivă a celor care nu pot fi fundamentate ca posibile în situația dată.

Analiza și sinteza sunt baza științifică inițială pentru experți la cercetarea locului incendiului. Analizând locul incendiului, experții, divizând acest loc în sectoare corespunzătoare, dezvăluie întregul ansamblu de însemne proprii numai focarului de izbucnire a incendiului. Sintetizând (comasând) totalitatea însemnelor dezvăluite experții restabilesc tabloul inițial al izbucnirii și dezvoltării incendiului.

Cel mai des utilizate metode pe teritoriul Republicii Moldova sunt comparația și excluderea. De regulă, se înaintază 3-4 versiuni dintre care se exclude una câte una, după ridicarea mostrelor se alege versiunea corectă.

Studiu de caz

La Chișinău pe data de 11.11.16 a avut loc incendiu (de gr. III) de pe str. Uzinelor nr. 9 (Ciocana), în urma examinării locului incendiului au fost înaintate următoarele versiuni:

- ✚ scurtcircuit în rețelele electrice (ele pot fi doar secundare);
- ✚ imprudența cu focul deschis;
- ✚ încălcarea regulilor antiincendiu la exploatarea echipamentului de uz casnic;
- ✚ încălcarea regulilor de apărare împotriva incendiilor la exploatarea echipamentului electric (reșou cu ventilator ieftin care a condus la suprasolicitări în rețea, scurtcircuit).

Concluzia finală a fost prezentată organelor de urmărire penală, ei vor continua cercetarea.

Metode, procedee și mijloace operative de specialitate:

- utilizarea instrumentelor de măsură și optice de mărit;
- folosirea aparatelor de iluminat, fotografiat, filmat și de proiecție, precum și a celor de înregistrat;
- studierea documentelor de organizare și desfășurarea activității de prevenire și stingere a incendiilor în obiectiv;
- studierea documentelor de control tehnic de specialitate al activității de prevenire și stingere a incendiilor, întocmite de organele de pompieri militari, cadrele tehnice special încadrate;
- studierea documentelor de organizare a intervenției în caz de incendiu sau calamități și verificarea modului de aplicare a acestora pe timpul incendiului;
- studierea actelor normative care reglementează prevenirea și stingerea incendiilor în obiectivul respectiv și verificarea gradului de aplicare a acestora;
- studierea cazurilor unor evenimente similare produse în țară și în străinătate, etc;

Metode și procedee tehnico-științifice de specialitate:

- determinarea caracteristicilor de combustibilitate a materialelor și substanțelor;
- determinarea, prin calcul, a bilanțului energetic al materialelor și substanțelor combustibile;
- compararea duratei incendiului și a temperaturilor rezultate cu durata convențională și cu temperatura produsă;
- analiza și compararea suprafețelor și contururilor obiectelor;
- stabilirea compoziției chimice și precizarea unor substanțe combustibile;

Metode fizico-chimice: analiza spectrală; metalografia; cromatografia; microscopia; solubilitatea; defectoscopia.

Expertizele tehnice: de specialitate, criminalistice, medico-legale, psihiatrice reconstituirea la scara naturală sau redusă.

În practică se mai folosesc: analiza prin activare; metalografia; deplasarea suprafețelor; electroforeza; analiza luminiscentei corpurilor; polarimetria; colorimetria; reconstituirea.

În această vastă activitate de cercetare a incendiului sunt necesare, de cele mai multe ori, cunoștințe speciale din cele mai diverse domenii. În multe situații, în condițiile prevăzute de lege, se dispune o expertiză în vederea obținerii anumitor soluții științifice din alte domenii de activitate. Organele de urmărire penală vor dispune efectuarea unei expertize ori de câte ori vor socoti necesare cunoștințele unui expert.

Aceasta se execută după aprecierea problemelor pe care le are la dosar, stabilind pentru care din ele este nevoie de o expertiză sau nu. Organul de urmărire penală va formula întrebările precis, clar și limitate numai la specialitatea expertului.

Bibliografie:

1. E. Olaru. *Expertiza tehnică de specialitate*, Chișinău
2. Hotarirea Nr.1159 din 24.10.2007 cu privire la ”Reguli generale de aparare împotriva incendiilor în Republica Moldova” RT DSE 1.01-2005
3. Legea Nr. 267 din 09.11.1994 privind apărarea împotriva incendiilor
4. www.sursapompierului.com